

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Полтавської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та недостатнього попиту респонденти послабили оцінки динаміки обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується вища інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.3%) (графік 1), у цілому по Україні – 3.7%;
- швидше зростання цін на споживчі товари та послуги: 80.0% респондентів очікують, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 57.5%), у цілому по Україні – 45.5%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 97.4% респондентів (у попередньому кварталі – 90.0%), у цілому по Україні – 88.5%;
- фінансово-економічний стан підприємств на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2024 року – 7.5%). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 0.9% (таблиця);
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують збільшення обсягу реалізації продукції: баланс відповідей – 15.4% (як у II кварталі 2024 року). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 5.3% (як у попередньому кварталі). Водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 13.5%). У цілому по Україні баланси відповідей – 7.5% та «мінус» 3.2% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 22.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 35.0%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.9%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 100.0% та 72.5% відповідно (у попередньому кварталі – 95.0% та 65.0% відповідно) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 69.2% та 45.0% відповідно (у попередньому кварталі – 64.1% та 45.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (графік 5).

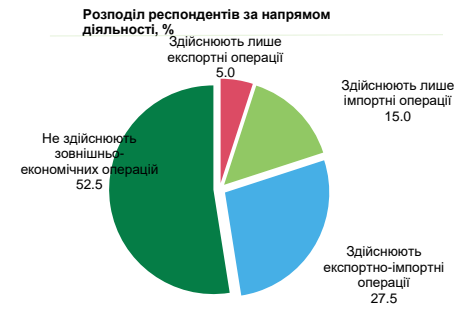
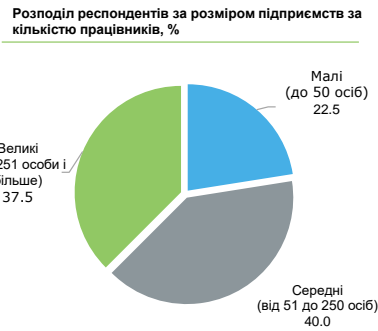
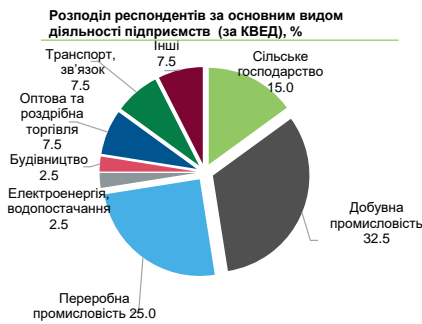
Підприємства області послабили очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 35.0% респондентів планують брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (вплив чинника посилюється) (графік 10).

95.0% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

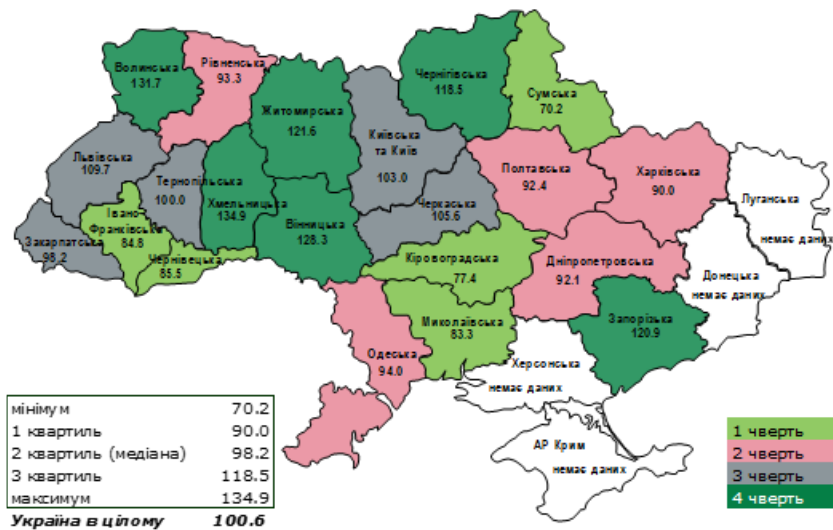
- поточний фінансово-економічний стан оцінюється як поганий: баланс відповідей – «мінус» 35.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 32.5%). У цілому по Україні – «мінус» 6.0%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 26.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%);
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 12.8% (у II кварталі 2024 року – 22.5%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 31 липня – 26 серпня 2024 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

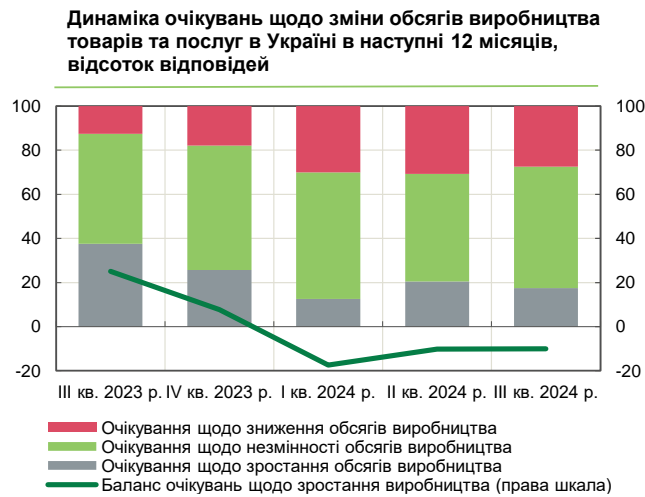
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	22.5	15.0	2.6	7.5	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	15.0	15.0	-5.1	0.0	-10.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-2.8	-2.6	-5.3	-13.5	-10.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	21.1	13.2	12.5	5.3	5.3
кількості працівників	0.0	-15.0	-17.5	-35.0	-22.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

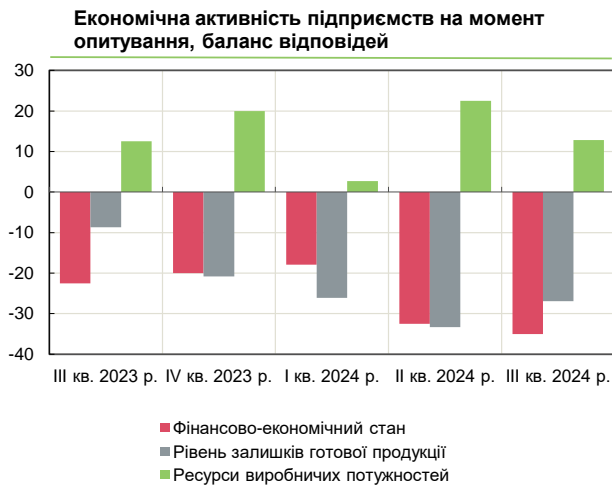
Графік 1

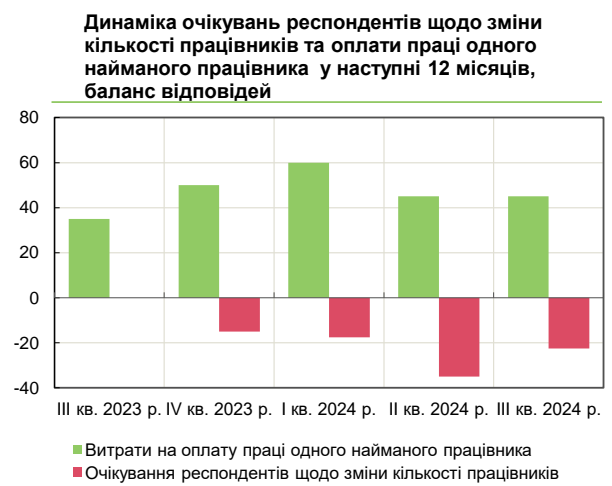
Графік 2

Графік 3

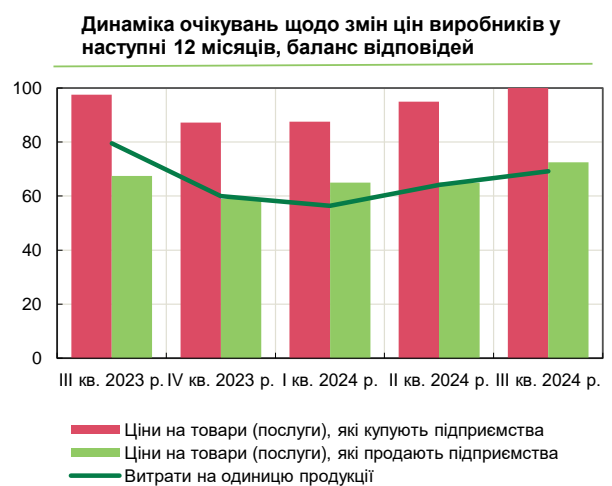
Графік 4

Графік 5

Графік 6

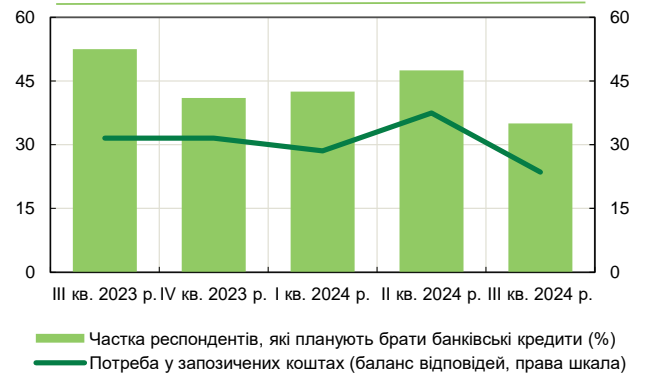
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

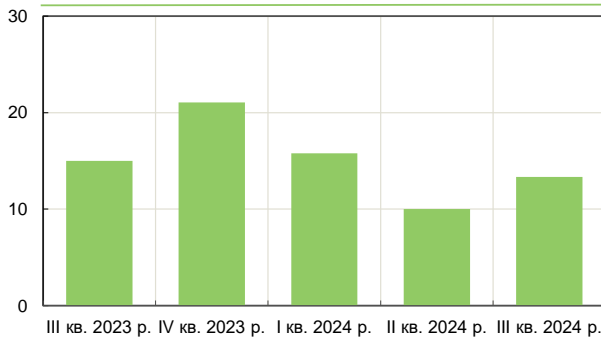
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

